

Politik Bilim

Yenilikçiliği teşvik için ödül...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Dergimizde de okumuşsunuzdur; **TÜBİTAK, TTV, TÜSİAD Teknoloji Ödülleri**'nin 8'incisi 25 Haziran'da verildi. Farklı dallarda 9 firma ödül aldı. İlk Teknoloji Ödülü 1998'de verilmişti. Amaç, Türkiye'de teknoloji tabanlı yenilikçi ürün ve üretim süreci geliştirme teşvikiydi. O tarihten önce de, benzer amaçlarla verilen ödüller vardı ama bu çapta değil. Örneğin, Eskişehir Sanayi Odası, 1985'ten beri, Oda'nın kurucularından ve eski başkanlardan Mümtaz Zeytinoğlu'nun anısına, Oda üyesi sanayi kuruluşlarının teknolojik gelişmeleri yakından izlemeleri ve ARGE çalışmalarına ağırlık vermelerini sağlamak amacıyla, iki yılda bir, '**Teknoloji Geliştirme**', '**Ürün Geliştirme**' ve '**Teknoloji Uygulama**' dallarında ödül vermektedir.

TÜBİTAK, TTV ve TÜSİAD'ın teknoloji ödülleri vermeye başlamasından sonra da uygulamaya konan ödüller oldu. Örneğin, Türk Elektronik Sanayicileri Derneği de, 1999 yılından bu yana, her yıl, bilişim alanında '**Yenilikçilik Yaraticılık Ödülleri**' veriyor. Ama ülkemizde, bu alanda verilen ödüller içinde, bugün de en itibarlı söz konusu üç kurum tarafından verilmekte olanıdır. Bu ödülün önemi hem Türkiye çapında verilmesi hem de bütün teknoloji alanlarını kapsamasıdır. Benim önem verdiğim bir başka yanı da, ödülün 1998'den bu yana sürdürülüyor olmasıdır; hem de üç ayrı kurumun ortaklığında ve ortak iş yapma pratiğinin çok zayıf olduğu bir ülkede...

Bugüne kadar üç kurum aralarında hiç mi sorun yaşamadılar; mutlaka yaşamışlardır. Ama önemli olan, bu sorunlara rağmen ödül sürecini güven verici bir biçimde sürdürebilme yolunun bulunabilmesidir. Dilerim böyle devam eder.

Teknoloji ödülleri bütün dünyada revaçta... McKinsey'in New York ofisinden Jonathan Bays ile San Francisco ofisinden Paul Jansen yazdıkları "*Ödüller: yenilikçilik için cezbedici bir strateji (Prizes: a winning strategy for innovation)*" başlıklı makalede tam da bu konuyu ele almışlar (7 Temmuz 2007). Bays ve Jansen'e göre, karşılaşılan yaşamsal bir soruna yeni ve çok daha iyi bir çözüm bulunmasını sağlamak amacıyla 18'inci yüzyılın başlarında konulmaya başlanan bu ödüllerde, son zamanlarda büyük bir patlama olduğu görülüyormuş. Tespitlerine göre, 2000 yılından bu yana her birinin değeri 100 bin doların üstünde olan 60'tan fazla yeni ödül uygulamaya konmuş. Bu ödüllerin toplam tutarı 250 milyon dolar civarındaymış ve bu ödüller için her yıl ortaya konan para 2000 yılından bu yana üçe katlanmış... (Bir yanlış anlama olmasın; bizim teknoloji ödüllerinde söz konusu olan para değil; kazanmanın onuru, bunun sağladığı itibardır.)

Dünyadaki patent ve ARGE destek sistemlerindeki gelişmelerin bu tür ödüllerin yaygınlaşmasında etkin olduğuna işaret eden yazarlar, ödüllerden beklenen faydanın artırılabilmesi için nelere dikkat edilmesi gerektiğini de söylüyorlar. Onlara göre, ödül için başlangıçta yapılan tasarım (ödülün konusu, değerlendirme ölçütleri, konan ödülün türü) ve kazananları belirleme yöntemi elbette önemli; ama, en az bunlar kadar önemli olan başka faktörler de var. Bunlardan biri ve belki de sonuçta en etkin olanı **ödüle destek veren kuruluşların**, kazananlara, ödül sonrası için vaat ettikleri... Bunu, 'ödülü kazananın, kendisine bu ödülü getiren yeniliğinin semeresini görebilmesi için gerekli olan desteği üzerinden eksik etmemek' olarak özetleyeyim. Galiba, bizim 'Teknoloji Ödülleri'mizi de daha cazip hale getirip ilgiyi artırabilmenin yolu da buradan geçiyor.

Bir açıklama: Sorunu Güney Gönenç Hoca CBT’de dile getirdiydi. Sayıların ondalık basamağını ayırmak için bazılarımız virgül bazılarımız nokta koyuyor. Ben virgülle ayırıyorum; noktayı da sayının kolay okunabilmesi için basamakları arasına koyuyorum. Bunun aksini gördüğünüz yazılarıma dergi editörlüğünün eli değmiştir.

CBT. 31 Temmuz 2009